

erbare krachten,

Hij stond op en ging naar den leersenaar, voor 't eerst, en sloeg de oude kroniek op, en zij zagen 't hem aan: dat is geen droge leeraar, dat is een mensch tot in 't diepst zijner ziel ontroerd; een geest Gods is in hem. Hij las de plaats waar stond: „De geest des Heeren heeft mij gezonden: den armen in 't land breng ik een blijde boodschap; den gevangenen verkondig ik loslating; blinden het gezicht"; en hij legde het boek weg en zeide met zwoegende borst: „Dit oude woord wordt nu waar. Nu! Gij arm, verdrukt volk, de beloofde zalige tijd is nu gekomen! Het groote wonder Gods komt nu, Gods vriendelijke, heerlijke heerschappij onder ons arme menschen begint nu! Geef aan Hem u over, weest! Zijne kinderen! Dan verdwijnen alle schaa-

„Van die dagen af ging zijn weg de schaduw in, van die dagen af had zijn gelaat een uitdrukking van heelen toorn en strjdlust. Hij begreep al het valt hem afaar genoeg: Niet allen worden Gods kinderen! Scheiding moet komen! Daarvan sprak ook de held aan den oever van de rivier; daarvan spreken ook de oude boeken. Welaan dan! Dus scheiding! „Gij meent dat ik gekomen ben om vrede te brengen? Het zwaard breng ik."

Gods en de eeuwige verdoemenis op hen ligt, zoolang zij zich niet wenden tot God met hartelijk berouw.

7. DE APOSTOLISCHE GELOOFSBELIDENIS.

Deze handeling geschiedt bij voorkeur zoodanig, dat de Gemeente eenstemmig met den Leeraar de Twaalf Artikelen uitsprekt.

Ter inleiding (nadat de Gemeente opgestaan is) gebruikte de Leeraar deze of dergelijke woorden:

Laat ons nu tezamen ons algemeen, ongetwijfeld, Christelijk geloof belijden in de woorden der Apostolische Belijdenis. Een iegelijk spreke in zijn hart (en niet met den mond):

Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepster des hemels en der aarde, enz.

8. PSALMGEZANG.

De Gemeente blijft staande, de Leeraar geeft het Psalmvers op zonder het te lezen, en de organist speelt een zeer kort voorspel. Een Psalmvers wordt gekozen, dat blijde erkenning uitdrukt van de vergeving der zonden en de verzekering des geloofs.

III. Dienst der Dankbaarheid.

9. ALGEMEEN GEBED, BESLOTEN MET HET GEBED DES HEEREN.

Het uitspreken van het Onze Vader kan geschieden door den Leeraar alleen of eenstemmig door Gemeente en Leeraar te zamen.

Onze Vader, die in de hemelen zijt; enz.

10. HET OFFEREN DER LIEFDEGAVEN EN PSALMGEZANG.

De gekozen Psalm zij uitdrukking van dezelfde gezindheid als die welke den geloovigen gever bevoegt zijne gave der dankbaarheid te brengen.

11. DANKZEGGING VOOR DE GEOFFERDE LIEFDEGAVEN.

Wanneer een Kerkeraad deze Dankzegging liever wil weglaten, heeft hij vrijheid dit te doen. Het opnemen ervan in den dienst is echter aan te bevelen, omdat het de betekenis van het Liefdeoffer, als een wezenlijk element van den dienst sterker doet uitkomen. Zeer gepast is het dat de Diakenen, nadat zij de collecte ter tafel hebben gebracht, staande blijven, terwijl de Leeraar een korte Dankzegging uitsprekt, daartoe gebruikende een der volgende formules:

O God die zoo rijk zijt in barmhartigheid en genade, uit Wiens milden overvloed wij alles hebben ontvangen: Wij smeeken U dat Gij dit offer van Uw volk wilt aannemen. Wij hen die het brachten en hen voor wie het gebracht werd in Uwe liefde denken. En wil het zoodanig bekronen met Uwen zegen, dat het moge dienen tot vervulling der behoeften van nooddriftigen, en tot bevordering van het Koninkrijk van onzen Heere en Heiland, Jezus Christus. Amen.

Barmhartige God en Vader: Wij loven U die uit Uw volheid al onze behoeften hebt vervuld naar den rijkdom van Uwe genade in Christus Jezus onzen Heere. Wij bidden U ons offer te willen aannemen, en ons door Uwen Heiligen Geest meer en meer te bekennen om getrouwe rentmeesters te zijn van Uwe menigvuldige genade. Moge dit offer strekken tot een zegen voor onze zielen, tot bewelddiging van onze medemenschen, en bovenal tot bevordering van de komst van Uw koninkrijk, tot verheerlijking en eere van Uwen heiligen Naam; om Jezus wil. Amen.

Uwe, o Heere, is de aarde en haar volheid. Uwe is al het goud en zilver, het gedierte der wouden en het veer op duizenden bergen. Van alle dingen zijt Gij de Gever, en van wat het Uwe is hebben wij U onze gaven gebracht. Het behage U, wij bidden U, het offer dat wij U nu brengen aan te nemen, en het te gebruiken ter bevordering van Uw heerlijk koninkrijk en tot het welzijn en de zaligheid van menschen. Wij vragen U dit in Jezus naam. Amen.

Onze Vader die in de hemelen zijt: Wij danken U voor alle goede gaven en alle volmaakte giften, die van U tot ons afkomen. U kunnen wij slechts ten offer brengen wat Uwe hand ons eerst geschonken heeft. Wij smeeken U dit dankoffer aan te nemen. Doe ons die het brachten ondervinden, dat Gij, o Heere, den barmhertigen gever liefhebt. Geef dat zij voor wie het gebracht werd, zich verheugen mogen in Uw barmhertigheid, en Uwen Naam mogen verheerlijken; door Jezus Christus onzen Heere. Amen.

IV. Dienst des Woords.

12. SCHRIFTLEZING.

13. PREDIKING.

V. Sluitingsdienst.

14. SLOTGEBED.

15. SLOTGEZANG.

Een doxologie (als Psalm 73:11; 134:3; 136:26) kan gezongen worden in aansluiting aan dezen Slotgebed, of ook, indien de Kerkeraad daaraan de voorkeur geeft, na het uitspreken van den zegen.

16. ZEGEN.

Hiervoor is de Aäronietische of de Apostolische zegen te gebruiken.

De Heere zegens U en behoede U.

De Heere doe Zijn aangezicht over U lichten en zij U genadig.

De Heere verheffe Zijn aangezicht over U en geve U vrede. (Numeri 6:24-26.)

De genade van den Heere Jezus Christus, en de liefde Gods, en de gemeenschap des Heiligen Geestes, zij met U allen. Amen. (2 Korinthen 13:13.)

Vergelijking met de voorstellen, welke op onze Synode te Utrecht in 1923 ter tafel waren, doet zien, dat men in Amerika in menig opzicht verder is gegaan.

Als ten onzent de zaak nog eens aan de orde komt, zouden wij wel eenige wenschen hebben, welke afwijken, van wat in de Chr. Ger. Kerk in Amerika werd aanvaard. Maar dat is nu niet aan de orde.

Als geheel genomen leverde de Commissie uitnemend werk.

Strekke het tot opbouw van het lichaam van Christus.

HEPP.

PERSCHOUW.

Nog eens: „een kankerbuil van ons moderne leven”.

Onder verwijzing naar hetgeen ik in het vorig nummer citeerde uit dr G. H. v. Senden's excerpt uit het boek van Leopold Ziegler geef ik hier het slot van dit artikel uit „De Hervorming”. Men dient het verleden week gegeven zich te herinneren om te verstaan wat hier volgt:

Maar dit is nog niet alles. Niet tevreden omme de menscheit onderworpen te hebben aan het juk van boom en mode rust de industrialisatie niet, vóór zij de meest instinctieve levensuitingen der volkeren in het industrieel systeem ingeschakeld heeft, vóór zij de meest natieve gevoelens en spelen van den vroegeren tijd in een bedrijf veranderd heeft. En dit is wel het ergste, dat zoo den van waarlijk leven beroofden massa's bevoelen wordt, wanneer, waar en hoe zij hebben te lachen en te weenen, te drinken en te spelen, te dansen en lief te hebben. Zoo sterven de eenmaal heilige vormen van wedstrijd en dans onafwendbaar uit, terwijl een ploertige amusementsindustrie haar film- en sportpaleizen met aanmatigende trotsheid uit het plaveisel der groote steden te stampen schijnt. Wij zien reeds, hoe een bokwedstrijd Berlijn in heviger beweging brengt dan alle wereldgebeurtenissen van een jaar. In de licht-hallen van alle vijf werkdagen vlieden de vier- en twintig uren van den dag miljoenen en miljoenen van aan de sensatie vervallen, die het in de eentonigheid, nachterheid en leegheid van hun werkdag eenvoudig niet meer kunnen uithouden en nu van buiten ontvangen willen, wat hun het uitgehakte innerlijk sinds lang niet meer schenkt. Misschien maalde een hedendaagsch schrijver de dingen wat te zwart, toen hij de ure nabij dacht, waarin een gewetenloos monster van zakelijkheid ook nog de liefde organiseerde en industrialiseerde. Maar inderdaad staat hier alles te vreezen. Eenmaal was het een zeker teken voor de onvervalschte echtheid van alle gevoelens van het volk, dat zij soms wel lachwekkend, grof, vliegelachtig, soms zelfs ontuchtig (in den letterlijken zin van onopgevoed en onbeschaafd) zijn konden, maar niet werkelijk gemeen en verdorven. Maar onder de auspiciën van de „zaak” is daarentegen op dezen zomerseizoen bloei een meeldauw gevallen, die de ziel der massa's tot in het merg verteerd heeft. Dat laatste reeds daarom, omdat de rol der deelnemers langzamerhand tot een geheel passieve is geworden. Men is eraan gewend zich door anderen te laten vermaken, in plaats van zichzelf naar de mate zijner schepende krachten; de ondernemer van zulke bedrijven weet heel goed, dat de spankracht van zijn klanten door het dagwerk verbruikt is, als hij hun de poorten van zijn onheilge tempels opent. Zelfs waar de enkeling niet toeziet maar b.v. als danser optreedt, danst hij op een wijze die in het ritme van zijn ras volstrekt niet thuis hoort. Meer dan hijzelf danst, wordt hij om zoo te zeggen gedanst door alle die neger- en indianedansen, die men uit exotische gebieden invoert als Braziliaansche koffie of argentijsche graan — alles in alles een nauwelijks succes belovende poging om de grootscheids bevolking nog een vonk van herinnering te ontlokken aan die ongebonden heerlijkheid en oerwoudenpracht van voorbijgegaane eeuwen; aan een tijd, waarin het menscheit nog een element der schepping was, en zijn dans, zijn spel nog een uitdrukking uit de gloeiende kern van dit element. Niet anders dan met deze geïmporteerde dansen staat het ook wel met die bewegelijke beelden, die de film afdraait, om met hen nog het laatste rest van fantasie te overstroomden, die een langdurige ondervoeding niet volledig heeft laten verkommen, ook hier zal mechanische bevoering van buiten een diep organische uitputting minder voelbaar maken. Vóór al deze stamgasten van moderne groot-amusementbedrijven komt het lang niet meer erop aan geladen vitaliteit onder donder en bliksem te ontladen. Het is voor hen voldoende de zenuwen, die verslapt of overprikkeld zijn door onweergelijke beroepsalavernij, voor het slapen gaan nog even wraak te kistelen en zoo even de plechtige waarschuwend stem van den wrakenden demon „Jedigheid” gewelddadig te overstemmen. Hoe werkloos en luier de innerlijke menscheit daarbij blijven kan, des te beter. Aan de oppervlakte van het ik opgekrabbeld te worden is hoofddoel van deze oefeningen; hoofdvoorwaarde is intusschen, dat niemand daarbij in zijn centrum beroerd en gegrepen of uit zijn statisch gebalanceerd gemoedstoestand geworpen wordt. Toegegeven, men is de burgerlijke verveling moede en heeft meer dan genoeg van eigen degelijkheid en fatsoen. Waar echter men vroeger ernst maakte met deze vlucht uit de alledaagsheid, daar verblijft

de mechanisch versterkte zelfs tegenover het onzinnige teveel aan aanbod van de groote industrie aan zenuw-opwinding en zinnenprikkeling in psychische onverschilligheid. Want zoo zeker als het in de macht der industrie ligt, ons met impressies en sensaties in elk willekeurig getal te overgieten — de ware ekstase, het echte enthousiasme in den hooger zinn schijnt onverbiddelijk en duurzaam toch alleen voorbehouden aan het verkeer van mensch en God.

Vragenbus-kwestie.

De altijd geestige en puntige rubriek Vragenbus van het Gerel. Jongelingsblad schreef dezer dagen het volgende:

R. v. L. te R. vraagt: Door wien moest Kains volgens Gen. 9:6 gedood worden? Was er toen al een Overheid, die volgens Rom. 13:4 de ordinantie Gods kon volvoeren? Met Israëls tijd kunnen we dan spreken van een Overheid, die het doodvonnis volbracht?

Antwoord: Bij het lezen van de vraag dachten wij een oogenblik, aan wat wij een paar jaar geleden hoorden van een jongen dominee, die (uit zijn hoofd) preekte over een schoon moment uit Abrahams geschiedenis, en ietwat theatraal uitriep: Hoe zal Abraham toen krachtig hebben gezongen: Zalig hij, die in dit leven, Jacobs God ter hulpe heeft.

Ter zake. In Gen. vier (Kains moord) was de ordinantie van Gen. negen nog niet gegeven. In het jaar, waarin de gebeurtenis van Gen. vier plaats had, bestond nog geen overheid, zooals de Apostel in Rom. 13 op het oog had.

Er was slechts een huisgezin, waarvan Adam het hoofd was.

In de dagen van het volk Israël was er inderdaad een Overheid.

De eerste Zondag en de 51 volgende.

Marnix schrijft in „Gron. Kerkblad”:

Een ethische man zeide mij eens: ik heb aan den eersten Zondag van den Catechismus geroep De eenenvijftig andere zondagen schenkt ik U.

En ik zeide: wij kunnen juist om dien eersten Zondag volkomen te houden de eenenvijftig andere niet missen, want zij brengen ons den volsten raad Gods tot zaligheid.

Zondag 1 is het thema; de rest de uitwerking ervan. Deze spreker hield dus wel en niet van den Catechismus; hij nam hem aan en verwierp hem in hetzelfde uur.

Het „Jezusbeeld”.

Hier volgt de rest van het verslag van de Elderings (vrijzinnig) lezing over het Jezusbeeld. Het begint gaven we reeds. Ik herinner, dat ik citeer uit „De Stroom”:

Naast het sociale en socialistische Jezusbeeld moet ook genoemd worden het Jezusbeeld van theosofen en spiritisten. Ook die zijn niet achtergebleven Jezus te tekenen, zoals zij hem zagen en zij zien Jezus natuurlijk weer van hun eigen gezichtshoek uit, dus weer geheel anders dan de moderne theologen en socialisten.

Volgens Fr. Hartmann: „Johesina, der Prophet von Nazareth” heeft Jezus in een theosofische loge in Egypte de wijsheid der „Meesters” geleerd. Jezus zelf is een incarnatie van de „Wijsheid” of de „Waarheid”.

Een zekere Nikolaus Notowitsch beweert in zijn boek: „Het onbekende leven van Jezus” dat hij in een klooster in Kaschmir een handschrift had gevonden over „den heiligen Iasa, den besten der menschen-zonen”. Volgens hem zou Jezus van zijn dertienste tot zijn dertigste jaar in Indië geweest zijn en daar de Brahmaansche en Boeddhistische wijsheid geleerd hebben. Het is tekenend voor de lichtgeloovigheid in sommige kringen, dat dit boek, een plompe bevestiging, een tijdlang toch nog een zekeren opgang maakte.

Ook Annie Besant geeft een romantische levensbeschrijving van Jezus. Zij laat hem (afgaande op een zeer verdachte tekst in den Talmud) 184 jaar vóór onze jaartelling geboren worden. Nadat hij als knaap in den tempel getoond heeft verlangend naar de wijsheid te zijn, wordt hij bij de Essaeers ingewijd in Perzische, Indische en Egyptische wijsheid en in Egypte zelf ook nog in de ware mysteriën. Dan predikt hij die wijsheid in 't Joodsche land, maar vervreemdt daardoor het volk en de volksleiders van zich, omdat ze het niet begrijpen en omdat zijn leer tegen hun opvattingen indruischt, maar hij maakt zich ook de Essaeers tot vijanden, omdat hij de geheime leer aan 't volk brengt. Zoo wordt hij gekruisigd, maar zijn astraal lichaam verschijnt nog gedurende 50 jaren aan zijn leerlingen.

In ons land heeft Frederik van Eeden ook een dergelijk boekje geschreven: „Het verborgen leven van Jezus”, dat hij waarschijnlijk thans niet meer voor zijn rekening zal nemen.

Dat theosofen en spiritisten de wonderen verklaren door de werking van occulte krachten en dat de laatste genoemde de verhalen over de opstanding grif aanvaarden als steun voor hun hypothese aangaande een voortleven na den dood, is zeer begrijpelijk. Of ze daarmee den zin der verhalen geen geweld aandoen, is een andere vraag.

Ook de „Kosmische Christus” van Rudolf Steiner en vooral ook van Hans Blüher in een zeer merkwaardig boek: „Die Arie des Jesus von Nazareth” kan in dit verband genoemd worden. Volgens Blüher is de schepping van den mensch eigenlijk een mislukking. De wereldgeest of de natuur had iets heel anders willen voortbrengen. En dat andere, dat wat de mensch eigenlijk had moeten worden, is aanwezig in enkele menschen, die hij vertegenwoordigers noemt van het „primaire” ras. Van deze is Jezus de hoogste en zuiverste. Jezus heeft zich tot levensdoel gesteld, dat er meer zulke menschen zouden komen, maar zijn werk is ook mislukt, althans voorlopig.

Voor de
het proble
Duitsche de
geheelontho
1904 een b
Jezus teke
geheelontho
gaven hem
hij dien pi
hem een b
der was.

Ook and
cinen hemic
tal van ges
als zoudt
wamin.
„Jezus is
een orfe
opvallen
een buiter
verbonden
ontwikkelde
van het On
siner dage
want, dat
En Era
dandelijk h
hene en t
dokter ach
kende ziekt
als een a
tempelreim
van zulk

Het is o
hoe abeolu
Strausz, R
gen, die
althans de
van der t
geschreffe
Maar hij
men zich
heel knap
lezen heb
godsdiens

Opmerke
boeken, g
is ook we
allen nog
en hebbe
moet eens
leven heb
dat ik nie
ieder geva
van geen
vuldig vo
invloed v
Jezus me
niet meen
loof ston
insignur
Vandaar
over Jezus
schrijver
geteld:
critiek”.

De gesc
voor hem
vrouw he
den voor
gen Sama
Jezus was
de „stoffe
terwijl hij
aankomt
van de g
niet veel
boven de
1 is fraa

Een Es
niet, want
geld en p
wetenscha
de men
schad als
Zoo v
over Jezus
lijke oer
de Evang
ook al c
weerspro
gingen c
Die we
deelen c
gend art

Hier vol
classis Ar
De on
de Gerel
in het r
klaring
1. dat
de Asse
zakelijke
als hij
brochure
runders

2. dat
te Asse
schouwv
den mu
reputati
3. da
gewekt
de bew
invake
een elac
4. di
dringen,

De on
de Gerel
in het r
klaring
1. dat
de Asse
zakelijke
als hij
brochure
runders

2. dat
te Asse
schouwv
den mu
reputati
3. da
gewekt
de bew
invake
een elac
4. di
dringen,

De on
de Gerel
in het r
klaring
1. dat
de Asse
zakelijke
als hij
brochure
runders